

Norādījumi

Iepazīsties ar uzdevumiem darba lapā un atbildes ieraksti atbilžu lapā. Ja nepieciešams, darba lapā veic piezīmes. Vērtēs tikai atbilžu lapā veiktos ierakstus.

1. uzdevums (14 punkti).**Izlasi un atzīmē pareizo atbildi!**

1.1. (1 punkts) Ilgstošs process, kura rezultātā etniskā mazākuma grupa pieņem vairākuma vai vadošās kultūras vērtības un uzvedības modeli.

- A Integrācija.
- B Kodifikācija.
- C Diskriminācija.
- D Leģitimācija.

1.2. (1 punkts) Saskaņā ar kuru ētikas teoriju skolotājs rīkojas?

Skolotājs organizē klases ekskursiju, un ir jāizvēlas transporta veids. Viņš var izvēlēties dārgu, bet ļoti ērtu autobusu vai arī lētāku, mazāk komfortablu autobusu. Tādējādi klase varētu atļauties apmeklēt vēl vienu interesantu apskates vietu. Skolotājs pieņem lēmumu, izmantot lētāko autobusu.

- A Utilitārismu.
- B Deontoloģiju.
- C Tikumu ētiku.
- D Metaētiku.

1.3. (1 punkts) Kura no nosauktajām darbībām **nav** arodbiedrības kompetencē?

- A Tiesības veikt kolektīvas pārrunas, saņemt informāciju un konsultēties ar darba devējiem, darba devēju organizācijām un to apvienībām.
- B Tiesības slēgt darba koplīgumus, aizstāvēt savu biedru ekonomiskās, profesionālās un sociālās intereses.
- C Tiesības pieprasīt no darba devējiem maksāt biedriem noteiktas algas, sniegt visiem arodbiedrības biedriem sociālos labumus, iesaistīties uzņēmuma darba organizēšanā un boikotēt darba devējus.
- D Tiesības pieteikt streikus, piedalīties normatīvo aktu projektu un politikas plānošanas dokumentu izstrādē.

1.4. (1 punkts) Kas var veicināt sociālo mobilitāti sabiedrībā?

- A Ierobežota pieeja izglītībai.
- B Stingra un pārmantojama tradīciju sistēma.
- C Bezmaksas izglītība, atbalsts inovācijām.
- D Diskriminācija darba tirgū un pārvietošanās ierobežojumi.

1.5. (1 punkts) Kam ir tipiska sabiedrības dehumanizācija?

- A Demokrātiskajam režīmam.
- B Oligarhijai.
- C Totalitārajam režīmam.
- D Monarhijai.

Uzmanību! 1. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

1. uzdevuma turpinājums.

1.6. (1 punkts) Kāda juridiskā atbildība var iestāties vīrietim?

Vīrietis, neatļauti veicot izrakumus, ieguvis valstij piederošas 17. gadsimta un vecākas senlietas kopumā aptuveni 2400 eiro vērtībā un mēģinājis tās pārdot internetā.

- A Civiltiesiskā atbildība.
- B Administratīvā atbildība.
- C Kriminālatbildība.
- D Disciplinārā atbildība.

1.7. (1 punkts) Kas notiek ar Latvijas maksājumu bilanci (MB), ja Latvija pārdod Polijai dronus?

- A Palielinās portfeļieguldījumus finanšu kontā.
- B Samazinās ienākumus MB tekošajā kontā.
- C Samazinās ienākumus kapitāla kustības kontā.
- D Palielinās ienākumus MB tekošajā kontā.

1.8. (1 punkts) Kuras tiesības **primāri** netiek ievērotas dotajā situācijā?

Žurnālists Andrejs, publicējot virkni rakstu par iespējamu valdības korupciju, tika apsūdzēts par "valsts apmelošanu". Pēc apsūdzības izvirzīšanas viņam tika liegtas tiesības uz advokātu.

- A Krimināltiesības.
- B Administratīvās tiesības.
- C Civiltiesības.
- D Cilvēktiesības.

1.9. (1 punkts) Kāda bija 2025. gadā iedzīvotāju ienākuma nodokļa minimālā likme?

- A 20 %
- B 25,5 %
- C 10,5 %
- D 23 %

1.10. (1 punkts) Kuru uzņēmējdarbības formu izvēlēties?

Una ir talantīga konditore, kura mājās cep kūkas pēc pasūtījuma. Produkcijai ir daudz pasūtītāju. Kundze ir nolēmusi paplašināt savu biznesu un atvērt nelielu kafējnīcu, bet viņai nav brīvo līdzekļu, un viņa negrib riskēt ar savu īpašumu.

- A Individuālo komersantu.
- B Akciju sabiedrību.
- C Sabiedrību ar ierobežotu atbildību.
- D Pilnsabiedrību.

Uzmanību! 1. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 1. daļas atbilžu lapā!

1. uzdevuma turpinājums.

1.11. (1 punkts) Pēdējos gados pasaulē kafijas pupiņu raža samazinās. Kādas sekas vistīcamāk veidosies kafijas tirgū?

- A Pieprasījums pēc kafijas pieaugs un cena samazināsies.
- B Kafijas piedāvājums samazināsies un cena pieaugs.
- C Kafijas piedāvājums pieaugs un cena samazināsies.
- D Pieprasījums pēc kafijas un cena nemainīsies.

1.12. (1 punkts) Ja Latvijas pilsonis vēlēšanu dienā ir jaunāks par 18 gadiem, viņš drīkst piedalīties šādos procesos.

- A Saeimas vēlēšanās.
- B Eiropas parlamenta vēlēšanās.
- C Kļūt par pašvaldības domes deputātu.
- D Brīvprātīgais novērotājs vēlēšanās.

1.13. (1 punkts) Pētot situāciju valsts darba tirgū, tika secināts, ka faktiskais bezdarba līmenis ir 8,4 %, savukārt 2,0 % veido frikcionālais (īslaicīgais) bezdarbs un 2,8 % veido strukturālais bezdarbs. Nosaki dabiskā bezdarba līmeni valstī!

- A 3,6 %
- B 5 %
- C 4,8 %
- D 2,0 %

1.14. (1 punkts) Ja valsts ierēdnis, pildot amata pienākumus, izturas nepiedienīgi un šāda rīcība kaitē vispārējai cieņai pret valsts pārvaldi, tad ir šāds pārkāpums.

- A Kriminālpārkāpums.
- B Administratīvs pārkāpums.
- C Disciplinārpārkāpums.
- D Civiltiesisks pārkāpums.

2. uzdevums (5 punkti).**Izlasi un analizē situāciju, atbildi uz jautājumiem!**

Mazpilsētā pašvaldība plāno izcirst daļu pilsētas parka, lai paplašinātu autostāvvietu. Vietējie iedzīvotāji, īpaši jaunieši un vides aktīvistu, uzskata, ka šis lēmums negatīvi ietekmēs apkārtnējo vidi un iedzīvotāju labklājību.

2.1. (1 punkts) Atzīmē atbilžu lapā, kuras tiesiskās attiecības pastāv starp pašvaldību un iedzīvotājiem!

2.2. (2 punkti) Uzraksti vienu konvencionālo un vienu nekonvencionālo pilsoniskās līdzdalības formu, lai situāciju risinātu!

2.3. (2 punkti) Skaidro, vai pašvaldībai ir juridisks pienākums ņemt vērā pilsoņu iebildumus!

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 1. daļas atbilžu lapā!

3. uzdevums (6 punkti).**Analizē situāciju, atbildi uz jautājumiem!**

Tekstila ražošanas uzņēmums "Hiacinte" specializējas apģērbu un audumu izgatavošanā no otrreiz pārstrādātiem materiāliem, sadarbojas ar vietējiem iedzīvotājiem, pašvaldībām un dažādiem uzņēmumiem, lai ieviestu ilgpējīgus risinājumus. Uzņēmums ievieš "atgriez un atjauno" programmu, kas ļauj klientiem atdot veco apģērbu, lai tas tiktu atjaunots un pārdots atkārtoti.

3.1. (1 punkts) Atzīmē atbilžu lapā, kuru saimniekošanas modeli uzņēmums ir izvēlējis!

3.2. (2 punkti) Uzraksti vismaz divus principus, kurus izmanto uzņēmums, realizējot nosaukto saimniekošanas modeli!

3.3. (3 punkti) Skaidro ieguvumus sabiedrībai un videi no uzņēmuma "Hiacinte" darbības!

4. uzdevums (9 punkti).**Izlasi situāciju un atbildi uz jautājumiem!**

Valsts drošības dienests (VDD) 2024. gadā fiksēja atsevišķu neformālu personu grupu veidošanos, apvienojoties nelielam skaitam personu, kuras atbalsta anarhismu un izplata citas kreisās ideoloģijas. VDD vērtējumā šādu ideju izplatīšanās un kreiso ekstrēmismu atbalstošu personu grupu veidošanās Latvijas sabiedrībā ir bīstama tendence, jo kreisā ekstrēmisma ideoloģijas pašas par sevi ir drauds Latvijas konstitucionālajai iekārtai un valsts pastāvēšanai.

(Avots: <https://vdd.gov.lv>)

4.1. (1 punkts) Skaidro, kas ir kreisais ekstrēmisms!

4.2. (2 punkti) Skaidro, kāpēc VDD pievērš uzmanību tā izplatībai!

4.3. (2 punkti) Prognozē, kādas sekas var radīt tas, ka daļa jauniešu neapzinās kreisā ekstrēmisma draudus!

4.4. (4 punkti) Analizē, kā jebkura veida ekstrēmisms varētu apdraudēt demokrātiju!

5. uzdevums (9 punkti).**Izlasi informācijas avotus un atbildi uz jautājumiem!****Informācijas avots A****Animācijas filma "Straume"**

- Režisors: Gints Zilbalodis
- Scenārija autori: Gints Zilbalodis, Matīss Kaža
- Producenti: Gints Zilbalodis, Matīss Kaža, Rons Djenss, Gregorijs Zalcmans
- Komponists(-i): Gints Zilbalodis, Rihards Zaļupe
- Mākslinieks: Gints Zilbalodis

2025. gadā pēc animācijas filmas "Straume" izcilajiem sasniegumiem plašā sabiedrībā sākās diskusijas par filmā izmantoto tēlu komercializēšanu, tādējādi aktualizējot jautājumus par autortiesībām un to pārkāpšanu.

Uzmanību! 5. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

5. uzdevuma turpinājums.

Informācijas avots B**Autortiesību likums**4. pants. Aizsargājамie darbi

Autortiesību objekts neatkarīgi no izpausmes formas un veida ir šādi autoru darbi:

[..]

2) dramatiskie un muzikāli dramatiskie darbi, scenāriji, audiovizuālu darbu literārie projekti;

[..]

4) muzikālie darbi ar tekstu vai bez tā;

5) audiovizuālie darbi;

6) zīmējumi, glezniecības, tēlniecības un grafikas darbi un citi mākslas darbi;

5. pants. Aizsargājамie atvasinātie darbi

(1) Neaizskarot oriģināldarbu autoru tiesības, tiek aizsargāti arī šādi atvasinātie darbi:

1) tulkojumi un apdares, pārstrādāti darbi, anotācijas, referāti, kopsavilkumi, apskati, muzikāli aranžējumi, ekranizācijas un dramaturģiski darbi;

6. pants. Neaizsargājамie darbi

Autortiesības neaizsargā:

[..]

5) idejas, metodes, procesus un matemātiskās koncepcijas;

6) to vizuālās mākslas darbu kopijas, kuriem beidzies autortiesību termiņš, ja tās nav radošās darbības rezultāts.

40. pants. Darba izmantošanas tiesības

(1) Lai iegūtu darba izmantošanas tiesības, darba izmantotājiem attiecībā uz katru darba izmantošanas veidu un katru darba izmantošanas reizi jāsaņem autortiesību subjekta atļauja. Ir aizliegts izmantot darbus, ja nav saņemta autortiesību subjekta atļauja, izņemot likumā noteiktos gadījumus.

(2) Autortiesību subjekta atļauja tiek izsniegta gan licences līguma, gan licences veidā.

VI nodaļa Autortiesību termiņš36. pants. Vispārīgie noteikumi par autortiesību termiņu

(1) Autortiesības ir spēkā visu autora dzīves laiku un 70 gadus pēc autora nāves [..].

37. pants. Autortiesību termiņš attiecībā uz atsevišķiem darbu veidiem

(1) Autortiesības uz audiovizuālu darbu ir spēkā 70 gadus pēc tam, kad mirusi pēdējā no šīm personām:

1) režisors;

2) scenārija autors;

3) dialogu autors;

4) audiovizuālam darbam radīta muzikāla darba autors.

5.1. (1 punkts) Uzraksti filmas "Straume" visu autortiesību īpašnieku uzvārdus!

5.2. (1 punkts) Atzīmē, kurš no minētajiem tiesību subjektiem ir blakustiesību subjekts!

A Režisors.

B Komponists.

C Producents.

D Filmas galvenais varonis.

5.3. (1 punkts) Par autortiesību pārkāpumiem var iestāties šādas atbildības.

A Civiltiesiskā atbildība.

B Administratīvā atbildība.

C Kriminālatbildība.

D Visas trīs.

5.4. (3 punkti) Pamato, kāpēc animācijas filmas "Straume" kaķa tēla un mūzikas nesaskaņota izmantošana ir autortiesību pārkāpums!

5.5. (3 punkti) Izstrādā plānu, lai no filmas "Straume" tēlu izmantošanas komerciālu labumu gūtu gan komersanti, gan autortiesību subjekti!

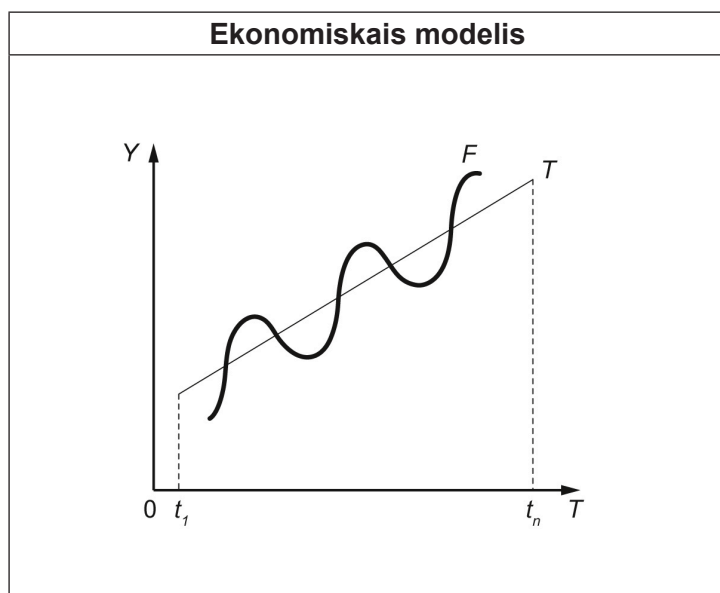
Neaizmirsti ierakstīt atbildes 1. daļas atbilžu lapā!

6. uzdevums (6 punkti).

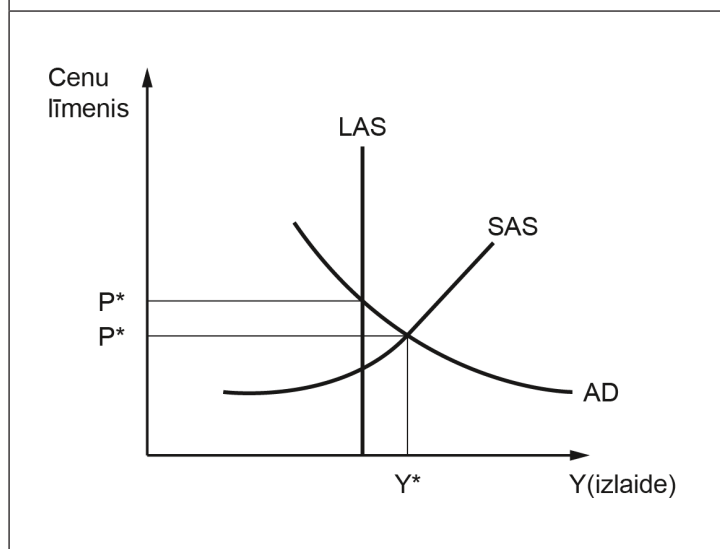
6.1. (4 punkti) Izlasi dotos apgalvojumus par Valsti A! Aizpildi tabulu atbilžu lapā! (Atrodi tabulā norādītajiem modeļiem atbilstošu apgalvojumu un ieraksti tā numuru tabulā!)

Uzmanību, 3 apgalvojumi ir lieki!

Nr.	Apgalvojums
1.	Valstī A ģeopolitisko notikumu negatīvās ietekmes rezultātā strauji samazinājās ārvalstu investīciju apjoms abu produktu ražošanai.
2.	Valstī A ekonomiskai izaugsmei seko lejupslīde.
3.	Valstī A nepieciešams īstenot ierobežojošo fiskālo politiku.
4.	Valsts A ekonomisko situāciju raksturo recesijas plaisa.
5.	Kaimiņvalstī ir strauja ekonomiskā attīstība, tāpēc Valsts A iedzīvotāji darbības vecumā dodas uz kaimiņvalsti peļņas nolūkos.

1. modelis

2. modelis

6.2. (2 punkti) Skaidro 2. modelī attēlotās situācijas sekas!

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 1. daļas atbilžu lapā!

7. uzdevums (9 punkti).**Izpēti dotos rādītājus un izpildi prasīto!****Latvijas makroekonomiskie rādītāji par 2024. gadu.**

Rādītājs	Lielums
Galapatēriņa izdevumi (to skaitā valdības patēriņš, milj. eiro)	32 644,3
Kopējā kapitāla veidošana (milj. eiro)	8 614,6
Preču un pakalpojumu eksports (milj. eiro)	25 947,5
Preču un pakalpojumu imports (milj. eiro)	26 998,0
IKP deflators (2023. g.)	126,51
IKP deflators (2024. g.)	132,48
Nominālais IKP (2023. g., milj. eiro)	40 309,7

(Avots: <https://stat.gov.lv/lv/>)

7.1. (2 punkti) Izmantojot nepieciešamos tabulas datus, aprēķini nominālo IKP par 2024. gadu pēc izmaksu metodes! Uzraksti aprēķina gaitu!

7.2. (2 punkti) Aprēķini reālo IKP par 2023. gadu un 2024. gadu (uzraksti aprēķina gaitu) un secini, vai Latvijā laika posmā no 2023. gada līdz 2024. gadam ir bijusi ekonomikas izaugsme!

7.3. (3 punkti) Skaidro, kuri divi valdības pasākumi fiskālās politikas ietvaros varētu veicināt ekonomisko izaugsmi (norādi 2 pasākumus)! Skaidro, kā šo pasākumu īstenošana veicinās izaugsmi!

7.4. (2 punkti) Pamato, kāpēc vairāki ekonomisti uzskata, ka pārāk strauja ekonomikas izaugsme nav vēlama!

1. daļas beigas.

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 1. daļas atbilžu lapā!

EKSĀMENS SOCIĀLAJĀS ZINĀTNĒS

(augstākais mācību saturs)

apgaves līmenis)

2026

SKOLĒNA ATBILŽU LAPA

1. daļa**KODS****S O C I A L****Norādījumi**

Atbilžu lapā raksti atbildes uzdevumiem, kas norādīti skolēna darba lapā. Atbildes raksti tikai uzdevumam paredzētajā vietā, neraksti pāri atbildei paredzētā laukuma robežām. Raksti salasāmi.

1. uzdevums (14 punkti).**Ar „X” atzīmē izvēlēto atbildi!**

	A	B	C	D		A	B	C	D
1.1.	☐	☐	☐	☐	1.8.	☐	☐	☐	☐
1.2.	☐	☐	☐	☐	1.9.	☐	☐	☐	☐
1.3.	☐	☐	☐	☐	1.10.	☐	☐	☐	☐
1.4.	☐	☐	☐	☐	1.11.	☐	☐	☐	☐
1.5.	☐	☐	☐	☐	1.12.	☐	☐	☐	☐
1.6.	☐	☐	☐	☐	1.13.	☐	☐	☐	☐
1.7.	☐	☐	☐	☐	1.14.	☐	☐	☐	☐

Kļūdu labojumam

	A	B	C	D
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐

2. uzdevums (5 punkti).**Ar „X” atzīmē izvēlēto atbildi!**

- 2.1.
-
- Privāttiesiskas
-
- Publiskas

2.2.

2.3.

3. uzdevums (6 punkti).**Ar „X” atzīmē izvēlēto atbildi!**

- 3.1.
-
- Lineārā saimniekošana
-
- Aprites saimniekošana

3.2.

3.3.

4. uzdevums (9 punkti).

4.1.

4.2.

4.3.

4.4.

5. uzdevums (9 punkti).

5.1.

A B C D

Kļūdu labojumam

5.2.   5.3.

A B C D

5.4.

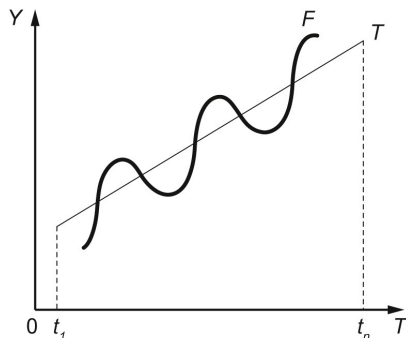
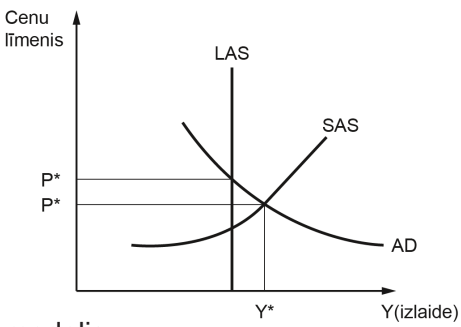
Uzmanību! 5. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

5. uzdevuma turpinājums.

5.5.

6. uzdevums (6 punkti).

6.1.

Ekonomiskais modelis	Ekonomiskā modeļa nosaukums	Apgalvojuma nr.
 <p>1. modelis</p>		
 <p>2. modelis</p>		

6.2.

7. uzdevums (9 punkti).

7.1.

7.2.

7.3.

7.4.

EKSĀMENS SOCIĀLAJĀS ZINĀTNĒS(augstākais mācību satura
apguves līmenis)

2026

SKOLĒNA DARBA LAPA

2. daļa

Kompleksu problēmu risināšana

KODS

S O C I A L

Norādījumi

Iepazīsties ar informācijas avotiem, uzdevumiem darba lapā un atbildes ieraksti atbilžu lapā. Ja nepieciešams, darba lapā veic piezīmes. Vērtēs tikai atbilžu lapā veiktos ierakstus.

Iepazīsties ar situāciju un piedāvātajiem informācijas avotiem!**Situācija**

Ņemot vērā mūsdienu ģeopolitisko situāciju, vairākas Eiropas Savienības valstis 2025. gadā palielināja valsts budžeta izdevumus aizsardzības jomai. Latvijas valdība 2025. gadā par galveno prioritāti izvirzīja valsts drošību, palielinot finansējumu līdz 3,7 % no IKP. Sociālajos tīklos nācās konstatēt salīdzinoši lielu negatīvu reakciju uz minēto valdības rīcību, un "uztraukums" par drošības jomu tika uzskatīts par pārspīlētu un nesaistītu ar valsts ekonomisko attīstību. Savukārt uzņēmēji ir gatavi iesaistīties aizsardzības industrijā.

Informācijas avots A

Apstiprinātā Aizsardzības industrijas un inovāciju atbalsta stratēģija 2025.–2036. gadam nosaka šādus mērķus industrijas attīstībai vidējā un ilgtermiņā.

- Nacionālo bruņoto spēku iegāžu palielināšana no vietējās aizsardzības industrijas – dubultot tās līdz 20 % īpatsvaram līdz 2028. gadam; trīskāršot līdz 2036. gadam.
- Finansējuma palielināšana inovācijām – līdz 1,5 % no aizsardzības budžeta 2028. gadā un līdz 3 % no aizsardzības budžeta 2036. gadā.
- Aizsardzības industrijas piensuma palielināšana Latvijas tautsaimniecībai – līdz 2028. gadam tas sasniedz 3 % no IKP, bet līdz 2036. gadam – 5 % no IKP.

(Avots: <https://www.em.gov.lv>)**Informācijas avots B****Aizsardzības ministrija piešķir grantus inovatīvu projektu izstrādei un ieviešanai**

Aizsardzības ministrija noteikusi valsts atbalsta saņēmējus 6. izsludinātajā grantu projektu konkursā militāra vai divejādā pielietojuma projektu attīstības atbalstam.

Konkursā uzvarējuši AS "Roga-Agro" ar pārtikas sausās uzturdevas uzlabošanas projektu, kam piešķirts 68 550 eiro finansējums, SIA "Entangle" ar jaunas komunikāciju sistēmas prototipa projektu (100 000 eiro), SIA "LV-Teh" ar attālināti vadāmas atmīnēšanas sistēmas ideju (64 425 eiro), kā arī SIA "JLU Technologies", piedāvājot izstrādāt jaunu materiālu iekārtu pasargāšanai no elektromagnētiskā un infrasarkanā starojuma (58 125 eiro). Tāpat konkursā uzvarējis SIA "Ascent Lumina" projekts, ar ko iecerēts izstrādāt jaunu risinājumu sauszemes un lidojošu mērķu automātiskai identificēšanai lidojuma laikā, izmantojot mašīnredzi (30 000 eiro).

(Avots: <https://www.mod.gov.lv>)

Informācijas avots C

Latvija apņemas līdz 2028. gadam dubultot vietējās militārās industrijas piegādes armijai

Ministrijā atzīmēja, ka Latvijas aizsardzības industriju šobrīd raksturo strauji augošs dalībnieku skaits, atvērtība pārrobežu sadarbībai un gatavība pašu investīcijām. Tiekot novērota augsta uzņēmumu, pētniecības iestāžu, nevalstisko un cita veida organizāciju gatavība un spēja līdzdarboties gan nacionālo, gan Ukrainas aizsardzības spēju atbalstam, taču pastāv būtiski izaicinājumi ar finanšu pakalpojumu un resursu pieejamību, piekļuvi specializētai infrastruktūrai, ierobežotu pašmāju tirgu, zināšanām par produkcijas gala lietotāju un risinājumu pārnesi no izstrādes uz ražošanu, skaidroja AM. [..]

Paredzēts veidot tā dēvēto “zaļo koridoru” aizsardzības industrijas ražošanas kapacitātes attīstībai Latvijā. “Zaļais koridors” ļautu uzņēmumiem daudz īsākā laikā saņemt nepieciešamo dokumentāciju plānoto aktivitāšu īstenošanai. Šis mehānisms racionalizēs regulatīvos un administratīvos procesus, paātrinot inovācijas un samazinot laiku, kas nepieciešams produktu izstrādei un ienākšanai tirgū, norādīja AM. [..] Tāpat paredzēts, ka EM sadarbībā ar AM līdz 2027. gadam izstrādās atvieglojumus tiesību aktos, lai valstī būtu vieglāk izveidot militārās ražotnes. Iecerēts samazināt kopējo laiku militārās ražotnes izveidei un piemērot vienkāršotu procedūru zemes sagatavošanai būvniecībai, tai skaitā nodrošinot iespējas industriālo zonu un rūpniecisko teritoriju izveidei ar atbilstošu zemes lietošanas mērķi, tādējādi atvieglojot būvniecības uzsākšanas procesu.

(Avots: <https://www.lsm.lv>)

Informācijas avots D

Latvijas sabiedrībā gada laikā samazinājušās cerības un entuziasms par nākotni

Pētījums rāda, ka respondentu domas par Latvijas valsts drošības un aizsardzības spēkiem un viņu spējām aizsargāt iedzīvotājus krīzes situācijās ir duālas – 31,3 % uzticas un paļaujas uz Latvijas valsts drošības un aizsardzības spēkiem, tomēr 39,7 % – neuzticas.

Vairāk nekā puse respondentu jeb 59,6 % nepiekrīt apgalvojumam, ka valdība pieņem pareizus lēmumus krīzes situācijās. 57,8 % Latvijas sabiedrības neatbalsta valdības un premjerministra lēmumu valsts mēroga krīžu laikā. Savukārt 58,5 % respondentu netic Latvijas valdības spējai veiksmīgi tikt galā ar visaptverošu krīzi, liecina pētījums.

(Avots: <https://www.tvnet.lv>)

Informācijas avots E

Latvijai ir Eiropas militārās industrijas centra potenciāls

Latvija var kļūt ne tikai par nozīmīgu spēlētāju drošības industrijā, bet arī par vienu no šīs jomas pētniecības un inovāciju izstrādes centriem Eiropā, ja vien īstēnos atbilstošu konsekventu politiku, pārskatīs ieviestās prasības darbībai šajā sfērā.

To intervijā “Dienas Biznesam” stāsta Starptautiskās aizsardzības produkcijas ražošanas asociācijas (SAPRA) un nakts redzamības iekārtu izstrādes un ražošanas SIA *Baltic Photonics* valdes loceklis Edgars Zandmanis. [..]

Ir investori, kuri izskata iespējas ieguldīt ļoti lielas summas tieši drošības industrijā Baltijā, vēl vairāk – pat Ukrainā, kurā notiek reāla karadarbība. Minētais ir tikai apstiprinājums tam, ka ne jau kādas robežas tuvums vai tālums nosaka potenciālo investoru izvēli, kurā vietā būvēt savu ražotni. To nosaka pavisam citi faktori – pieejamais darbaspēks, zinātnes potenciāls, kā arī nākamie faktori, loģistikas pieejamība, kam seko arī citāda veida valsts iespējamie atbalsta instrumenti. Piemēram, Vācijas kompānijas *Harder Digital* (*Baltic Photonics* kapitāldaļu) līdzīpašnieki bija patīkami pārsteigti par zināšanu līmeni un zinātni Latvijā, kā rezultātā arī tika pieņemts lēmums par jaunās rūpnīcas un pētniecības centra bāzes vietu izvēlēties Latviju.

(Avots: <https://www.db.lv>)

1. uzdevums (9 punkti).**Analizē dotos informācijas avotus un atbildi uz jautājumiem!**

1.1. (1 punkts) Nosaki, kurš Latvijas rīcībpolitikas dokuments paredz aizsardzības jomas stiprināšanu!

1.2. (3 punkti) Analizē, kas varētu piesaistīt ārvalstu investorus ieguldīt līdzekļus Latvijas aizsardzības industrijas un inovāciju attīstībā!

1.3. (3 punkti) Skaidro, kāpēc ir svarīgi, lai Latvijas aizsardzības industrijas attīstībā iesaistītos vietējie uzņēmēji!

1.4. (2 punkti) Izmantojot informācijas avotus un savas zināšanas, uzraksti, kādas inovācijas aizsardzības jomā var piedāvāt Latvijas uzņēmēji!

2. uzdevums (3 punkti).**Analizē sākumā doto situāciju un formulē problēmu, kas izriet no tās konteksta!****3. uzdevums (11 punkti).**

3.1. (8 punkti) Izmantojot piedāvātajos informācijas avotos sniegto informāciju, ieraksti PEST matricas katrā sadaļā divus faktorus, kuri ietekmē 2. uzdevumā formulēto problēmu!

3.2. (3 punkti) Izvēlies trīs, tavuprāt, būtiskākos faktorus no PEST matricas un nosaki, kā šis faktors var palīdzēt risināt problēmu!

4. uzdevums (4 punkti).

Balstoties uz izvēlēto PEST faktoru kontekstu, izvēlies divas aktivitātes (vienu pilsonisku un vienu institucionālu) un izskaidro, kā katra aktivitāte veicinās problēmas risinājumu!

5. uzdevums (6 punkti).

Balstoties uz 3.2. uzdevuma būtiskāko faktoru pamatojumu un 4. uzdevumā izvēlētajām aktivitātēm, uzraksti un skaidro trīs pazīmes, kas liecinās par problēmas atrisināšanu!

6. uzdevums (7 punkti).

6.1. (3 punkti) Konstruē atbilžu lapā darba resursu tirgus modeli! Atspoguļo izmaiņas, kas veidosies, ja valstī pieaugs budžeta finansējums inovāciju un pētniecības attīstībai, uzlabosies uzņēmējdarbības vide, palielināsies darba resursu pieprasījums! Lieto un paskaidro atbilstošus apzīmējumus pie asīm un līknēm!

6.2. (4 punkti) Izmantojot ekonomiskajā modelī veiktās izmaiņas, secini, kādas sekas tautsaimniecībā izraisīs šīs pārmaiņas (2 secinājumi)!

7. uzdevums (8 punkti).

Prognozē, kādas īstermiņa un ilgtermiņa sekas sociālajā, tiesiskajā, politiskajā un/vai ekonomiskajā jomā veidosies, ja tiks īstenots 4. uzdevumā ieteiktais institucionālais risinājums!

(Par īstermiņa sekām var uzskatīt sekas līdz trīs gadiem)

2. daļas beigas.

Neaizmirsti ierakstīt atbildes 2. daļas atbilžu lapā!

3. uzdevums (11 punkti).**3.1.**

<p>A</p> <p>Politiskie/tiesiskie faktori/cēloņi</p> <p>B</p>	<p>E</p> <p>Ekonomiskie faktori/cēloņi</p> <p>F</p>
<p>C</p> <p>Sociālie faktori/cēloņi</p> <p>D</p>	<p>G</p> <p>Tehnoloģiskie faktori/cēloņi</p> <p>H</p>

3.2.

Faktora burts	Skaidrojums

4. uzdevums (4 punkti). Pilsoniskā aktivitāte _____
_____
_____Institucionālā aktivitāte _____
_____
_____**5. uzdevums (6 punkti).**

---

6. uzdevums (7 punkti).

6.1.

6.2.

---

7. uzdevums (8 punkti).

Īstermiņa sekas (nosauc jomu, atklāj sasaisti starp ieteiktajiem risinājumiem un sekām):

- _____
_____
_____
_____

- _____
_____
_____
_____

Ilgtermiņa sekas (nosauc jomu, atklāj sasaisti starp ieteiktajiem risinājumiem un sekām):

- _____
_____
_____
_____

- _____
_____
_____
_____